

соціального захисту населення сприятиме удосконаленню цього суспільного інституту. Важливим напрямком є децентралізація системи надання соціальних послуг, територіальне наближення надання послуг до місця проживання їх отримувачів, посилення відповідальності органів місцевого самоврядування за якість надання соціальних послуг та ефективне використання коштів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України: за станом на 20.04.2010 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України: від 28.06.1996 р. № 254 /96-ВР. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>
2. Толубяк В.С. Фінансові механізми пенсійного забезпечення: Монографія /В.С.Толубяк-Тернопіль: ТзОВ «Тернограф»,-2011.- 336с.
3. Звіт про виконання місцевих бюджетів Івано-Франківської області за 2017рік.
4. Звіт про виконання місцевих бюджетів Івано-Франківської області за 2018 рік.
5. Скулиш Ю.І. Проблеми та перспективи бюджетного забезпечення соціальної сфери в Україні : монографія / Ю.І.Скулиш -К.-2009.-288с.
6. Руженський М.М. Соціальний захист населення в умовах формування ринкової моделі економіки України.Монографія/ М.М.Руженський-К.:ІПК ДСЗУ,2013.-318с.

**Щепків Лілія Ярославівна, магістрантка,
Дмитришин Марта Василівна, к. е. н., доцент,
доцент кафедри обліку та фінансів**

**ОСВІТНІ ВИДАТКИ, ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ВПРОВАДЖЕННЯМ ТА
РЕАЛІЗАЦІЄЮ МОВНОГО ЗАКОНУ**

15 травня 2019-го року було підписано закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

При цьому йдеться про те, що на державному рівні передбачено організацію курсів української мови для дорослих. Також держава має забезпечити можливість вільно опанувати державною мовою громадянам України, які не мали такої змоги [1].

Створити мережу безплатних мовних курсів планують і на рівні держави.

Стратегія мовного закону у сфері освіти передбачає здійснення багато видатків на вдосконалення,зокрема:

- передбачити збільшення навчального часу на вивчення української мови й літератури в 5-9 класах усіх типів загальноосвітньої школи з метою збагачення виражальних засобів дітей;
- у всіх вищих і професійно-технічних навчальних закладах повністю перейти на навчання українською мовою, забезпечивши навчальний процес українськомовними оригінальними й перекладними підручниками та посібниками;
- у вищих нефілологічних і професійно-технічних навчальних закладах українську мову вивчати протягом першого року навчання (не менше двох семестрів), надаючи перевагу практичному володінню нею;
- забезпечити школи, у яких навчання проводиться мовами національних меншин, кваліфікованими вчителями, які ведуть навчання державною мовою;

– розбудувати в Україні та країнах поселення мережі курсів української мови [2].

Володіння українською стане обов'язковим для осіб, які мають намір отримати громадянство України. Для цього необхідно буде скласти іспит про рівень володіння державною мовою у порядку, який встановлює уряд. За його результатами особа отримує відповідний сертифікат. Класифікація рівнів володіння державною мовою розроблятиметься і затверджуватиметься Нацкомісією з урахуванням рекомендацій Ради Європи з мовної освіти (CEFR)..

Є дуже багато інформативних іноземних видань, які підлягатимуть україномовному друку, це ще додаткові витрати на послуги перекладачів та організацію друку [3].

Також низку великих витрат становитиме українізація програмного забезпечення (ПЗ) як окремо, так і в гаджетах, які продаються в Україні, насамперед це необхідно для освітніх та наукових закладів.

Ухвалений закон гарантує позиції української мови у державному управлінні, сфері послуг, освіті й медіа [4].

На наш погляд, населення України повинне знати державну мову на рівні повноцінної участі в житті демократичного суспільства.

Якщо ж учні, студенти, для прикладу, не зможуть знайти потрібну інформацію українською мовою, а комп'ютерні програми, які використовуються у всіх комунальних закладах не будуть локалізовані на українську мову – це пряме знищення мови держави загалом.

У нас великий потенціал змін, звісно, що програми, якими користуються юристи, програмісти, адміністратори не локалізуватимуться, тому що це достатньо дорого, але те, що ми, кожен зокрема, бачитимемо українську мову повсюду, зміцнить наш дух і закріпить статус країни у суспільстві.

Досліджуючи мовну політику країн Прибалтики, було зазначено, що вимоги стосовно такої мовної атестації були єдиним найважливішим кроком, змінюючи мовні можливості населення і як показала практика потреба мовної атестації було найважливішою причиною для вивчення національної мови особами, які до того її не знали.

Даний метод довів свою дієвість у порівнянні з вивченням мови з метою отримання громадянства, що, на нашу думку, варто вивчити й в Україні [5].

Якщо ж багато країн Європи уже давно прийняли цей закон і мають з цього позитивний досвід, то із впевненістю можна говорити про доцільність впровадження його в Україні.

Успіх країни – у патріотизмі її жителів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *Законопроект про державну мову: для національних меншин відсутні підстави хвилюватися*// *Голос України*. —2019. —15 берез. (№ 51). —С. 1-2.
2. *Лавренюк С. Мовою зовнішнього незалежного оцінювання має бути українська/ Сергій Лавренюк* // *Голос України*. —2019. URL: <http://www.golos.com.ua/article/314878>
3. *Лавренюк С. Якою буде наша повна загальна середня освіта?*// *Сергій Лавренюк* // *Голос України*. —2019. —14 берез. (№ 50). —С. 4.

4. Шевчук Ю. Верховна Рада продовжить розглядати проект закону про забезпечення функціонування української мови як державної/ Юліана Шевчук // *Голос України*. — 2019. — 19 берез. (№ 53). — С. 1-2.
  5. Druviete I. Republic of Latvia / I. Druviete ; ed. by Ch. B. Paulston, D. Peckham. — Clevedon [et al.] // *Linguistic minorities in Central and Eastern Europe*. — 1998. — P. 182—183.
-

Шинкарчук Ольга Михайлівна, студентка 2 курсу,
Жекало Ганна Іванівна, к. пол. н.,
доцент кафедри міжнародної економіки,
маркетингу і менеджменту

КОНКУРЕНТНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ПІДПРИЄМСТВА: ОСОБЛИВОСТІ І ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ

У сучасному світі на ефективність роботи будь-якого підприємства впливають особливості середовища, в якому воно функціонує. Головною умовою успішної роботи будь-якої фінансово-промислової структури є врахування впливу як внутрішніх, так і зовнішніх сил, а також гідна оцінка його можливостей з урахуванням умов, яке диктує зовнішнє середовище. Для виявлення основних тенденцій та загроз, а також пошуку можливих шляхів зміцнення своїх позицій підприємство повинно враховувати особливості діяльності основних конкурентів, адже реалізація будь-якої мети можлива тільки при наявності об'єктивної та оперативної методики оцінювань конкурентоспроможності. Відтак, проблема вивчення особливостей формування та функціонування конкурентного середовища підприємства є досить актуальною, зважаючи на те, що велика кількість вітчизняних підприємств нині є неконкурентоспроможними на світовому ринку.

Конкурентне середовище кожної галузі має свої особливості. Саме тому підприємство має правильно оцінити своїх конкурентів та їх інтереси, сферу, в якій воно функціонує, щоб впровадити найбільш ефективні конкурентні стратегії, які б забезпечували його високу конкурентоспроможність та конкурентостійкість. Галузь є цікавою з точки зору отримання великого прибутку, якщо конкурентні сили відчутно не впливають на ситуацію в ній. У такий спосіб вважають, що ідеальним конкурентним середовищем для отримання високих прибутків є те середовище, в якому постачальники і споживачі займають слабку позицію на торговельних переговорах, відсутні якісні товари-замінники, вхідні бар'єри високі, а конкуренція помірна. Проте, якщо хоча б одна з конкурентних складових є сильною, галузь стане привабливою лише для тих підприємств, чия стратегія достатньо діє проти тиску даної конкурентної сили і при цьому дає можливість отримувати прибуток вищий від середнього. Таким чином, для визначення конкурентного середовища, в якому має намір здійснювати господарську діяльність підприємство, необхідно розмежувати його складові та фактори, які на нього впливають [1].

В широкому розумінні, конкурентне середовище – це простір життєдіяльності суб'єктів ринкової економіки. Розрізняють різні підходи до